

delen vil blive conserveret i en vis Tid i hans Familie, naar han efterlader sig Sønner, og disse igjen efterlade sig Sønner. Naar man nu betragter dette Forhold, hvor baade Academiets Ret er indskrænket og Bønderne dog ikke have alt det, de kunde synes at maatte have ved denne Academiets Indskrænkning, og man da lægger Mærke til, hvad det er, der ved Burderingen af Godset udgjør den væsentlige Forskiel, troer jeg, man vil komme til den bedste Løsning af Spørgsmaalet. Forskiellen mellem Godsets Værdi ved Burderingen ligger, da de to andre Begunstigelser ere af langt ringere Betydning, væsentlig i Indfæstningssummen; naar man altsaa siger, at det øvrige Academi tilhørende Fæstegods Værdi udfindes ved at tage en Capital for de aarlige Afgifter, og en Capital for den nærværende og fremtidige Indfæstning, saa bliver Spørgsmaalet, hvorledes der ved dette Gods skal forholdes med den Deel af Værdien, der skal svare til Indfæstningen, og da det nu er klart, at Academi ved at afhænde Godset, opoffer Meget, og Bønderne vinde Meget, men det er aldeles ugiørligt, sikkert at beregne, hvormeget den ene Part opoffer og hvormeget den anden vinder, saa troer jeg, at man maa gaae den Vej, at man deler denne Deel af Værdien imellem begge Parter. Academi opoffer den Udfigt, det havde til at faae en fuldstændig Raadighed over Godset, og det opoffer, hvad der her har en særlig Betydning, den meget større Sikkerhed, at have en modereret Afgift, der just, da Godset har en større Værdi, er overmaade sikker, og faaer istedet derfor en Capital, hvorfor der ikke have den samme Sikkerhed og derhos en Capital, der ikke ligger ud over Indtagterne; Bønderne vinde paa deres Side Dispositionret og den Udfigt, som før var tilstede for deres Sønner, bliver nu en Sikkerhed for hele Familien. Naar dette regnes mod hinanden, troer jeg, man vil finde Delingen billig; imidlertid gaaer Lovforslaget noget videre, det indrømmer nemlig Bønderne foruden Delingen af denne Værdi, de to andre Begunstigelser ganske, saaledes at Moderationen i den aarlige Afgift regnes Fæsterne til Gode.

Det er den Maade, hvorpaa Udfæstet har søgt at løse Banfæstlighederne, men der maa

til disse Bestemmelser om Godsets Overdragelse til de nuværende Fæstere soies en særlig Bestemmelse med Hensyn til de Tilfælde, hvor den nuværende Fæster ikke vil gaae ind paa at modtage Selveindom. Det er nemlig ikke billigt da simpelthen at holde sig til den Bestemmelse, der staaer i Hovedloven, at Gaarden i saa Fald ved hans Død ligefrem skal sælges, saa at hans Livsarvinger kun have Ret til at erholde et stort Laan paa billige Vilkaar. Den nuværende Fæster har nemlig noget mere end Besiddelsesretten for sin Levetid, han har tillige en Udfigt for sin Familie, og naar han ikke vil forandre sin Besiddelse til Eiendom, og derved lette Forholdet ved hans Død, saa maa der ogsaa gives Familien Noget for det, Fæsteren virkelig havde ud over sin egen Besiddelsestid. Derfor er der indrommet, at det Samme, som skal komme til Afdrag, naar Fæsteren modtager Eiendom, ogsaa skal tilfalde hans Livsarvinger efter ham; derimod troer jeg ikke, der behøves nogensomhelst speciel Bestemmelse for det Tilfælde, at et Sted er ledigt i det Dieblif, da Loven udkommer, thi da vil den, der er nærmest, her som efter Hovedloven have Afgang til at optræde som Fæster, og altsaa faae de for Fæsterne bestemte Fordele eller Estergivelser. Jeg har hele Tiden kun talt om Fæstere, thi det er kun om Fæstere der er Tale med Hensyn til dette Gods og med Hensyn til dette særlige Forhold; om Leiere findes der heller ikke nogen af disse særlige Bestemmelser.

Der er under den Forhandling af denne Sag, som har fundet Sted, førend dette Lovudkast kom til det Standpunkt, at det kunde forelægges her, oftere fremkommet en Indvending, som jeg ikke vil lade ganske uberørt ved Lovudkastets Forelæggelse. Man har sagt, at man ved denne Afløsning gav de Fordele, der vare bestemte for hele Slægter, til de nu levende Individuer. Denne Indvending maatte, hvis den var begrundet, føre til det Resultat, at man slet ikke forandrede Forholdet, men lod Fæsteforholdet bestaae paa dette Sted som et sær fordeelagtigt Forhold for Bønderne. Jeg troer imidlertid, at den særlige Fordeel ved dette Forhold i Virkeligheden ikke finder Sted, paa Grund af de mange